

УДК 669.539

Ю.Б. Коваль, В.П. Олексюк канд. техн. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПОШУК ОПТИМАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ ПРИВОДУ ФРЕЗЕРНИХ КУЛЬТИВАТОРІВ

Yu.B. Koval, V.P. Oleksyuk Ph.D., Assoc. Prof.

SEARCH OF OPTIMAL CONSTRUCTIONS OF THE DRIVE OF MILLING CULTIVATORS

Особливістю просапних фрезерних культиваторів є необхідність передачі крутного моменту окремим секціям фрези, які працюють в міжряддях сільськогосподарських культур.

Найбільше розповсюдження отримали фрези із центральним ланцюговим (ФПУ-4,2, ФК-2,7) або шестеренним приводом (ФКШ-2,7, С-59). Клинопасовий привід з консольним розміщенням шківів застосовується рідко. Високі динамічні навантаження примушують застосовувати в передачах фрез важкі ланцюги з великим запасом міцності. Це призвело до збільшення ширини редуктора секції, в результаті чого значно збільшилась зона необроблюваного простору між правою і лівою частинами фрезерної секції. Питання забезпечення повного розпушування міжряддя просапних культур вирішується різноманітно. Найбільш простим способом вирішення є установка під кожною секцією пасивного розпушувача-гребенеріза, у вигляді сталеної полоси, яка зігнута в середній частині так, що вертикальна стійка в місцях кріплення поступово переходить в похиле положення і утворює тупий кут входження у ґрунт. Хоча на твердих ґрунтах гребенерізи подібних конструкцій не є ефективними. Відомими є конструктивні схеми приводу фрези, при яких робочі органи підрізають ґрунт під картером секції без застосування різних гребенерізів. Так, в деяких конструкціях культиваторів привід секції фрези здійснюється за допомогою вала, в середній частині якого (в проміжку між конічним редуктором і опорним підшипником) є колінчастий вигин. Поворот колінчастого вала на 180° дає можливість безперешкодного проходження зігнутого крила ножа то лівого, то правого диска. Недоліком такого пристосування є необхідність строго визначеного передаточного відношення редуктора фрези. Однак такий привід є конструктивно простим, забезпечує стабільну глибину розпушення ґрунту по всій полосі обробки і повне підрізання бур'янів. Дещо складніше це завдання вирішується при використанні фрезерних секцій з похилими дисками, що обладнанні Г-подібними ножами. Одним із варіантів приводу в даному випадку є черв'ячна передача в поєднанні із шарніром Гука. Тут крутний момент від джерела передається на черв'як і черв'ячне колесо, на осі котрого закріплено диск фрезерної секції. Розміщення валів під більшим кутом зменшує можливість передачі великих навантажень. Значною роботоzдатністю характеризується привід секції фрези ФПН-2,8А. В даній конструкції диски секції фрези розміщені не на нижньому валу, як в серійних просапних фрезах, а на підшипниках, які встановлені на ексцентрикових цапфах, через які проходять кінці нижнього валу секції. Фрезерні секції з похилими дисками задовольняють практично всім вимогам, хоча конструктивно вони є дещо складнішими. Однак є напрямки і засоби вдосконалення приводів, шляхом застосування таких прогресивних їх типів, як наприклад, гідромеханічні, електричні та ін.